VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
REVISIONEN

Diarienummer REV 2017-00078

Till
Regionfullmäktige i Västra Götalandsregionen

Revisionsberättelse för miljönämnden år 2017
Vi, av fullmäktige utsedda revisorer har granskat miljönämndens verksamhet under år 2017.

Miljönämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Den ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och regionens reglemente för revisorskollegiet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. Vår samlade kommentar och bedömning från granskningen under året samt omfattningen av granskningen framgår av revisionens årspromemoria, som fogats till revisionsberättelsen för regionstyrelsen.

Vi bedömer att verksamheten bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Vi har vid granskningen av nämndens redovisning funnit att den fyller kraven enligt den kommunala redovisningslagen.

Vi tillstyrker att ansvarsfrihet beviljas för miljönämnden och dess enskilda ledamöter.

Vänersborg den 14 mars 2017

Birgitta Eriksson
Ordförande

Ulf Sjösten
Vice ordförande

Bernt Sabel

Ulla Göthager

Krister Stensson

Per Waborg

Bo-Lennart Bäcklund

Gun Alexandersson Malm

Marie Engström Rosengren

Staffan Albinsson

Wimar Sundeen

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Årsrapport Miljönämnden 2017

Diarienummer REV 2017-00078

Behandlad av revisorskollegiet den 14 mars 2018

Innehåll

Årets granskning **1**
Miljönämndens ansvar **1**
Resultatet av revisorernas granskning **2**
Miljönämndens utformning av styrning, uppföljning och kontroller **2**
Granskning A1. Ny miljöplan 2017 (Bevakning) 2
Miljönämndens genomförande av styrning, uppföljning och kontroller **3**
Granskning B1. Intern kontroll (Fördjupning) 4
Granskning B2. Intern styrning och kontroll av bidrag och stöd. (Fördjupning) 4
Granskning B3. Granskning styrning, ledning och kontroll och av upphandling och avrop (Bevakning) 5
Granskning B4. Beställaruppdraget till Göteborgs Botaniska trädgård (Bevakning) 6
Miljönämndens resultat och effektivitet **7**
Granskning C1. Styrning av uppdraget kring gröna rehab (Bevakning) 7
Miljönämndens räkenskaper **7**
Revisorernas sammanfattande bedömning **8**
Bilaga 1. Rapporter och underlag **8**

Årets granskning

I den årliga revisionen prövas om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Revisionen har utförts enligt kommunallagen och enligt god revisionssed för kommunal verksamhet. Revisionen har vidare genomförts med grund i de styrande dokument för revisorskollegiet samt revisionsenheten som anger preciserade anvisningar för granskningens genomförande och bedömningar. Det omfattar revisorskollegiets ramplanering där regionövergripande risker identifierats och prioriterats. Det omfattar även revisorskollegiets riktlinjer samt revisionsenhetens riktlinjer och rutiner.

Revisionen har utifrån de styrande dokumenten upprättat en granskningsplan avseende Miljönämnden där de mest väsentliga riskerna identifierats och prioriterats. Granskningsplanen har stämts av med utsedd kontaktrevisor i revisorskollegiet, Bo-Lennart Bäcklund, och beslutats av revisionsdirektören. Granskningen har genomförts av Martin Andersson. Därtill har räkenskaperna granskats av Deloitte Granskningens sammantagna resultat utifrån granskningsplanen presenteras kortfattat i denna rapport. I bilaga 1 anges de rapporter och de underlag som ligger till grund för redogörelsen. Siffror inom parentes i redogörelsen avser hänvisning till dessa rapporter och underlag.

Miljönämnden har beretts tillfälle att faktagranska rapportens innehåll.

Miljönämndens ansvar

Miljönämnden granskas och bedöms utifrån det samlade ansvar som följer av fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter. Miljönämnden granskas och bedöms utifrån det samlade ansvar som följer av fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter.

Västra Götalandsregionens verksamhet inom miljöområdet styrs av nämnder och styrelser. Ansvaret fördelas enligt de reglementen och ägardirektiv som Regionfullmäktige fastställt.

Regionstyrelsen har uppsiktsplikt över nämnder och styrelser och vakar över att Västra Götalandsregionen fullgör sina åligganden inom olika verksamheter utifrån fullmäktiges beslut samt enligt lag och andra författningar.

Regionstyrelsen ansvarar för det övergripande samrådet med länets kommuner, regionutvecklingsnämnden, kulturnämnden, miljönämnden och kollektivtrafiknämnden inom området hållbar utveckling. Samrådet sker inom beredningen för hållbar utveckling.

Regionstyrelsen utövar ägarskap för Västra Götalandsregionens utförare. Det innebär att regionstyrelsen har ett övergripande samordningsansvar utifrån ett helhetsperspektiv och för att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och effektivt.

Miljönämnden är Västra Götalandsregionens ledande politiska organ inom miljöområdet. Nämnden har ett strategiskt och samordnande ansvar för Västra

Götalandsregionens interna miljöarbete samt ett ansvar för regional miljöutveckling vilket innebär ett långsiktigt arbete för hela Västra Götalands miljö. Nämnden ska verka i enlighet med de mål och den inriktning som regionfullmäktige och regionstyrelsen anger.

I ansvaret ingår Göteborgs botaniska trädgård.

Regionfullmäktige utser styrelser för drift, förvaltning och utveckling av verksamheten inom angivna ansvarsområden. Styrelsernas arbete sker enligt de mål och anvisningar som anges av regionfullmäktige och regionstyrelsen utifrån uppdrag som ges av miljönämnden.

Resultatet av revisorernas granskning

Revisorernas granskning utgår från att miljönämnden ska utforma styrning, uppföljning och kontroller utifrån Miljönämndens ansvar. Miljönämnden ska också se till att styrningen, uppföljningen och kontrollerna efterlevs i verksamheten. Det i sin tur ska leda till att styrelsen lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter inom ramen för tillgängliga resurser. Vidare ska Miljönämndens räkenskaper vara rättvisande. Det innebär sammantaget att miljönämnden har tagit sitt ansvar.

Miljönämndens utformning av styrning, uppföljning och kontroller

Miljönämnden har att utforma ett tillfredställande styr- och uppföljningssystem som innebär att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. En förutsättning är att miljönämnden har brutit ned mål och preciserat styrsignaler från fullmäktige med flera. Miljönämnden har vidare formaliserat detta i beslut i god tid för genomförande och utvecklat en tydlig och tillräcklig styrning och uppföljning som väl avspeglar Miljönämndens ansvar. När förutsättningar saknas för att utforma ett tillfredställande system så har miljönämnden uppmärksammat fullmäktige på detta.

Miljönämnden ska vidare ha utformat ett system för den interna kontrollen som i tillräcklig utsträckning förebygger, upptäcker och åtgärdar eventuella brister i Miljönämndens styrning och uppföljning genom att upprätta arbetssätt och organisation för den interna kontrollen. Miljönämnden vidare ha utformat tillräckliga och dokumenterade kontroller utifrån en risk- och väsentlighetsanalys baserat på ett helhetsperspektiv på Miljönämndens styrning och uppföljning.

Utifrån granskningsplanen identifierades och prioriterades särskilt ny miljöplan 2017.

Granskning A1. Ny miljöplan 2017 (Bevakning)

Risk bedömdes att miljönämndens informationsarbete är otillräckligt och att nämnden inte inkluderar planen i sitt miljöarbete.

Miljönämnden har ett strategiskt och samordnande ansvar för miljöarbetet i VGRs egna verksamheter och har under 2017 inlett arbetet med genomförandet av miljöplan 2017- 2020 för att minska verksamhetens direkta miljöpåverkan. Under perioden har miljöplanens mål kommunicerats till samtliga förvaltningar och bolag samt planer för och genomförandet av åtgärder påbörjats.

En intention i miljöplanen är att tydliggöra nämnders- och styrelsers ansvar samt miljönämndens stödjande roll gentemot koncernkontoret. De långsiktiga målen till 2020 är oförändrade men har i den nya miljöplanen definierats i mätbara mål och åtgärder. Det innebär bland annat:

- Ambitionshöjning
- Budgeten ökar
- Höga förväntningar
- Presidiet numera har möten med fastighetsnämndens presidium
- En bra struktur

I årsredovisningen lyfter miljönämnden textilier som ett prioriterat produktområde i miljöplan 2017-2020 både ur ett kemikalie- och resursanvändningsperspektiv och avseende detta har särskilda åtgärder genomförts under 2017. Bland annat har Miljönämnden arbetat med stöd för verksamhet och inköpsorganisation för att upphandlingar skall ta hänsyn till hållbart producerade textilier.

I samband med boksluten förs diskussion i nämnden huruvida man når målen i miljöplanen. Miljönämnden har mandat att föreslå korrigeringar i planen.

I granskningen har bedömning gjorts att tillräckligt informationsarbete avseende miljöplanen har genomförts och att miljönämnden inkluderar planen i sitt miljöarbete.

Miljönämndens genomförande av styrning, uppföljning och kontroller

Miljönämnden ska ha använt sitt styr- och uppföljningssystem så att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Det innebär att Miljönämnden ska ha säkerställt att beslutad styrning och uppföljning har genomförts och rapporterats i enlighet med beslut. Vidare har Miljönämnden aktivt värderat återapportering och vid behov fattat beslut om tillkommande styrning och uppföljning.

Miljönämnden ska vidare ha använt sitt system för den interna kontrollen i tillräcklig utsträckning så att det förebygger, upptäcker och åtgärdar eventuella brister i Miljönämndens styrning och uppföljning. Det innebär att Miljönämnden ska ha säkerställt att beslutad kontroller har genomförts och rapporterats i enlighet med beslut. Vidare har Miljönämnden aktivt värderat återapportering av kontrollerna och vid behov fattat beslut om tillkommande kontroller och/eller styråtgärder.

Granskning B1. Intern kontroll (Fördjupning)

Risk bedömdes att miljönämnden inte arbetar ändamålsenligt med uppföljning och kontroll utifrån beslutad internkontrollplan. Inriktning på granskningen har varit om miljönämnden säkerställt att internkontrollplanen genomförs och att nämnden får tillräcklig löpande rapportering.

Revisionsfrågor för kontrollen har varit:

1. Har miljönämnden utformat ett system för den interna kontrollen som i tillräcklig utsträckning hanterar eventuella brister i Miljönämndens styrning och uppföljning?
2. Har miljönämnden säkerställt att detta system genomförs?

Miljönämnden har deltagit aktivt i den risk- och väsentlighetsanalys, som är grunden för internkontrollplanen. Planen följs upp löpande och grundligt av nämndens ledamöter vid rapporteringstillfällena. Rapportering från verksamheten till nämnden görs vid hel- och delårsrapporterna.

Miljönämnden har identifierat 20 risker vid riskinventeringen och samtliga har klassificerats som medel eller låg risk.

Med risk- och väsentlighetsanalysen som grund upprättas en plan för intern kontroll. Planen för intern kontroll för miljönämnden 2017 innehåller 4 kontrollområden vilka är: 1) Styrande dokument följs, 2) Politiska beslut fattas på god grund 3) Rättssäkerhet 4) Styrning, ledning och kontroll av miljönämndens beställaruppdrag.

Inför årsbokslutet har internkontrollarbetet stämts av med nämnden och det har konstaterats att planen har följts. I samband med årsbokslutet meddelades inga stora avvikelser i planen. Jävsfrågan är det område som det varit mest diskussion om under året.

Miljönämnden bedöms ha utformat ett system för den interna kontrollen som i tillräcklig utsträckning hanterar eventuella brister i nämndens styrning och uppföljning. Vidare bedöms att nämnden säkerställt att detta system genomförs.

Utifrån genomförd granskning görs sammantaget bedömningen att internkontrollplanen genomförs och att nämnden får tillräcklig löpande rapportering om utvecklingen.

Granskning B2. Intern styrning och kontroll av bidrag och stöd. (Fördjupning)

Risk bedömdes för bristande intern styrning och kontroll avseende bidrag och stöd. Inriktning på granskningen har varit att bedöma om miljönämnden tillsett en ändamålsenlig styrning, uppföljning och kontroll av processer för beslut om bidrag och stöd i förhållande till kommunallagens krav, tilldelat ansvar i reglemente, Regionfullmäktiges strategiska mål och prioriterade mål.

Granskningen syftar till att ge underlag för bedöma om miljönämnden på övergripande nivå tillsett ett ändamålsenligt system för styrning, uppföljning och kontroll för beslut om bidrag till regionala utvecklingsprojekt i enlighet nämndens reglemente.

Granskningen har genomförts med fokus på regionutvecklingsnämnden men vid intervjuer har också miljönämndens rutiner utretts och besvarats.

I granskningen har följande svar på revisionsfrågorna bedömts:

- *Har nämnden utformat ett tillfredställande styr- och uppföljningssystem som innebär att beslut om projektbidrag sker enligt nämndens reglemente?*
  Miljönämnden bedöms sammantaget ha utformat ett tillfredställande styr- och uppföljningssystem för beslut om projektbidrag. Granskningen har inte inkluderat enskilda beslut om projektbidrag. Nämndens rutiner och blanketter för handläggning av projektbidrag svarar i allt väsentligt mot regler och lagkrav.

- *Har nämnden utformat ett system för den interna kontrollen som i tillräcklig utsträckning förebygger, upptäcker och åtgärdar eventuella brister i nämndens styrning och uppföljning på verksamhetsområdet?*
  Nämnden bedöms sammantaget ha utformat ett system som i tillräcklig utsträckning förebygger, upptäcker och åtgärdar eventuella brister i nämndens styrning och uppföljning på verksamhetsområdet.

- *Har nämnden säkerställt att beslutad styrning och uppföljning har genomförts och rapporterats i enlighet med beslut?*
  Miljönämnden bedöms sammantaget i allt väsentligt säkerställt att beslutad styrning och uppföljning av beslut om bidrag till regionala utvecklingsprojekt har genomförts.

- *Har nämnden säkerställt att beslutat system för den interna kontrollen har genomförts och rapporterats i enlighet med beslut?*
  Miljönämnden bedöms sammantaget ha säkerställt att systemet för den interna kontrollen av bidrag till miljöprojekt genomförs.

Revisionens sammantagna bedömning är att Miljönämnden har utvecklat en tillräcklig och ändamålsenlig styrning av stöd och bidrag.

Granskning B3. Granskning styrning, ledning och kontroll och av upphandling och avrop (Bevakning)

Risk bedömdes att miljönämnden inte utformat ett system som säkerställer att upphandling sker på rätt sätt. Inriktning på granskningen har varit att bedöma om miljönämnden säkerställt att den nya policyn för inköp samt riktlinjer för inköp efterlevs.

Regionfullmäktige beslutade på hösten 2016 om ny policy för inköp som gäller från och med den 1 januari 2017. Regionfullmäktiges beslut om ny policy omfattar VGR:s samtliga nämnder, styrelser och alla inköp som görs för Västra Götalandsregionens räkning enligt lagen om offentlig upphandling.

I kontrollen har Miljönämndens efterlevnad av inköpspolicyn granskats. Miljönämnden har en god efterlevnad av inköpspolicyn med en avtalstrohet på 98 %. Inköp/upphandlingar som miljönämnden initierar eller avropar genomförs via koncerninköp.

Miljönämnden konstaterar att den nya policyn för inköp, liksom den nya miljöplanen, hänger ihop. Om nämnden inte följer inköpsreglerna följer man heller inte miljöplanen. Nämnden följer löpande upp att miljöplanen, och därmed också inköpsplanen, följs.

Utifrån genomförd granskning bedöms att miljönämnden i allt väsentligt följer den nya inköpspolicyn.

Granskning B4. Beställaruppdraget till Göteborgs Botaniska trädgård (Bevakning)

Risk bedömdes att beställningen inte har rätt nivå av forskningsfokus. Inriktning på granskningen har varit om miljönämnden i det årliga uppdraget till styrelsen för Göteborgs botaniska trädgård tillser att en ändamålsenlig formell styrning, ledning och kontroll av den forsknings- och vetenskapliga uppgift som följer av miljönämndens reglemente garanteras. Säkerställs att en systematisk uppföljning och utvärdering kan möjliggöras?

Regionstyrelsen beslutade i slutet på 2016 om den långsiktiga inriktningen för Göteborgs botaniska trädgård. Miljönämnden tog därefter beslut om hur denna långsiktiga inriktning skall omsättas. Miljönämnden arbetar aktivt med kontrollmomentet att säkerställa en ändamålsenlig styrning, ledning och kontroll av miljönämndens beställaruppdrag till Göteborg botaniska trädgård. Miljönämndens uppdrag till Göteborgs botaniska trädgård baseras på denna långsiktiga inriktning.

I detta arbete förs bland annat en löpande dialog med botaniska om nuläge och framtida utmaningar exempelvis inför beslut om detaljbudget.

Genom följande fyra mål utvecklar miljönämnden sin ledning, styrning och kontroll av beställaruppdraget till Göteborg botaniska trädgård främst med utgångspunkt i VG2020:

1. Göteborgs botaniska trädgård ska ha en så hög standard på växtsamlingarna och en tillgänglighet som möjliggör forskning och kvalificerad utbildning.
2. Göteborgs botaniska trädgård ska nå barn och unga i hela Västra Götaland
3. Botaniska trädgården ska vara en angelägenhet för hela Västra Götaland.
4. Göteborgs botaniska trädgårds unika verksamhet ska vara en del av besöksnäringen i Västra Götaland.

Granskningen har genomförts genom intervjuer och dokumentgranskning.

Utifrån genomförd granskning bedöms att miljönämndens beställaruppdrag till Göteborgs botaniska trädgård är ändamålsenligt och att systematisk uppföljning och utvärdering kan genomföras.

Miljönämndens resultat och effektivitet

Miljönämnden har att leva upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt gällande lagstiftning och föreskrifter. Vidare ska styrelsen genomföra sitt uppdrag med tillgängliga resurser.

Granskning C1. Styrning av uppdraget kring gröna rehab (Bevakning)

Den risk som bedömdes var att arbetet med gröna rehab inte utvecklas enligt plan

Att bedriva Gröna rehab har varit en del i uppdraget till Göteborg botaniska trädgård. Gröna Rehab har gett rehabilitering för VGRs anställda och har setts som en viktig verksamhet ur ett folkhälsoperspektiv. Inom ramen för Gröna rehab arbetas både förebyggande och rehabiliterande med stressrelaterad ohälsa. Gröna Rehab har haft en något reducerad verksamhet under året med anledning av ett ekonomiskt underskott.

Personalutskottet har under 2017 utsetts till ny uppdragsgivare så utvecklingsarbetet miljönämnden/Göteborgs Botaniska trädgård har varit begränsat.

Revisionsenhetens bedömning är att risken sammantaget är hanterad på ett tillfredsställande sätt av Miljönämnden.

Miljönämndens räkenskaper

Att räkenskaperna är rättvisande innebär att den externa redovisningen ger en rättvisande bild av resultat och ställning och att årsredovisning och delårsrapport är upprättade i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed.

Deloitte har granskat redovisningen för Miljönämnden 2017. Granskningen har omfattat löpande granskning, delårsrapport och årsbokslut. Utifrån granskningen har följande bedömningar gjorts.

Det har inte framkommit något som tyder på några väsentliga avvikelser i fråga om huruvida:

- Delårsboksluten visar en rättvisande bild av enhetens resultat och ställning
- Delårsrapporterna och den löpande redovisningen uppfyller i allt väsentligt kraven enligt den kommunala redovisningslagen och regionstyrelsens anvisningar
- Oförändrade redovisningsprinciper har tillämpats

Deloitte har genomfört analytisk granskning för att identifiera eventuella avvikelser. Granskningen har omfattat områdena:

- Likvida medel
- Eget Kapital
- Avsättningar
- Verksamhetens externa intäkter

- Verksamhetens externa kostnader
- Personalkostnader

I granskningsrapporten konstaterar Deloitte att inga avvikelser har noterats.

Revisorernas sammanfattande bedömning

Årets revision har utförts enligt kommunallagen och enligt god revisionssed för kommunal verksamhet. Revisionen har utgått från revisionsplanen som fastställts av revisorskollegiet samt från en granskningsplan avseende nämnd/styrelse. Granskningen har genomförts utifrån revisionsenhetens granskningsprogram och i dialog med berörda verksamheter.

Utifrån vad som framkommit i årets granskning av patientnämnderna bedömer revisionsenheten att verksamheten bedrivits ändamålsenligt, med god ekonomisk hushållning, rättvisande räkenskaper och med en tillräcklig intern kontroll.

Bilaga 1. Rapporter och underlag

(B1) Fördjupning. Miljönämndens system för intern kontroll. REV 2017-00078, 2018-02-20, Martin Andersson.

(B2) Granskningsrapport styrning, uppföljning och kontroll projektbidrag RUN 2018-02-23, Kristoffer Lundqvist.

(B4) Fördjupat granskningsprojekt. Införandet av ny inköpspolicy 2017, REV 2017-00099, fastställd av revisorskollegiet 2018-02-14, Martin Andersson.

Dagordning och minnesanteckningar från revisorernas möte med Miljönämndens presidium.

Miljönämndens protokoll och handlingar år 2017